

31991L0250

17.5.1991

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 122/42

**SMĚRNICE RADY
ze dne 14. května 1991
o právní ochraně počítačových programů**

(91/250/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 100a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

ve spolupráci s Evropským parlamentem ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že počítačové programy nejsou v současné době platnými právními předpisy členských států jednoznačně chráněny; že taková ochrana, pokud existuje, má různou povahu;

vzhledem k tomu, že vývoj počítačových programů vyžaduje využití značných lidských technických a finančních zdrojů, zatímco kopírování počítačových programů je možné s velice nízkými náklady v porovnání s náklady na jejich nezávislý vývoj;

vzhledem k tomu, že počítačové programy hrají stále významnější roli v mnoha průmyslových odvětvích a že technologie počítačových programů mohou být tedy považovány za podstatné pro průmyslový rozvoj Společenství;

vzhledem k tomu, že určité rozdíly, kterými se vyznačují právní předpisy členských států v oblasti ochrany počítačových programů mají přímé a záporné účinky na fungování společného trhu, pokud jde o počítačové programy, a že tyto rozdíly by se zavedením nových právních předpisů členských států v této oblasti pravděpodobně prohloubily;

vzhledem k tomu, že je nezbytné stávající rozdíly, které mají uvedené záporné účinky, odstranit a zabránit tomu, aby se vytvořily rozdíly nové, není však nezbytné odstraňovat či bránit vzniku rozdílů, které příliš nenaruší fungování společného trhu;

vzhledem k tomu, že právní rámec Společenství se ve věci ochrany počítačových programů může nejprve omezit na to, že uloží členským státům povinnost chránit počítačové programy stejně jako literární díla podle autorského práva a určit subjekt a předmět právní ochrany, výlučná práva, kterých by se chráněné osoby mohly dovolávat při udělování svolení nebo zakazování určitých právních úkonů, a rovněž stanovit dobu trvání ochrany;

vzhledem k tomu, že pro účely této směrnice se „počítačovým programem“ rozumí programy v jakékoliv formě, včetně těch, které jsou součástí technického vybavení (hardware); že tento výraz zahrnuje rovněž přípravné koncepční práce vedoucí k vytvoření počítačového programu za podmínky, že povaha těchto prací v pozdější etapě umožní vytvoření počítačového programu;

vzhledem k tomu, že kritéria uplatňovaná při zjišťování, zda počítačový program je nebo není původním dílem, by neměla obsahovat žádné kvalitativní hodnocení nebo posuzování estetických vlastností programu;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 91, 12.4.1989, s. 4 a
Úř. věst. C 320, 20.12.1990, s. 22.

⁽²⁾ Úř. věst. C 231, 17.9.1990, s. 78 a rozhodnutí ze dne 17. dubna 1991 (dosud nezveřejněno v Úř. věst.).

⁽³⁾ Úř. věst. C 329, 30.12.1989, s. 4.

vzhledem k tomu, že Společenství vyvíjí úsilí v podpoře mezinárodní normalizace;

vzhledem k tomu, že počítačový program je určen ke komunikaci a spolupráci s ostatními prvky počítačového systému a s uživateli; že za tímto účelem je nezbytné logické a případně i fyzické propojení a interakce umožňující náležité fungování veškerých prvků programového a technického vybavení s jiným programovým a technickým vybavením i s uživateli;

vzhledem k tomu, že části programu, které toto vzájemné propojení a interakci mezi jednotlivými prvky programového a technického vybavení umožňují, jsou obecně nazývány „rozhraní“;

vzhledem k tomu, že toto funkční propojení a interakce jsou obecně nazývány „interoperabilita“; že tuto „interoperabilitu“ lze vymezit jako schopnost vzájemně si vyměňovat informace a vzájemně vyměněné informace užívat;

vzhledem k tomu, že pro vyloučení jakýchkoliv nejasností je nutno stanovit, že předmětem ochrany je pouze vyjádření počítačového programu a že myšlenky a zásady, na kterých jsou založeny jednotlivé prvky programu včetně myšlenek a zásad, na kterých jsou založena rozhraní, nejsou chráněny autorským právem ve smyslu této směrnice;

vzhledem k tomu, že v souladu s touto zásadou autorského práva se ochrana podle této směrnice nevztahuje na myšlenky a zásady, na kterých je založena logika, algoritmy a programovací jazyky;

vzhledem k tomu, že v souladu s právními předpisy a judikaturou členských států, jakož i s mezinárodními smlouvami o autorských právech je autorskými právy chráněno vyjádření těchto myšlenek a zásad;

vzhledem k tomu, že pro účely této směrnice se „pronájmem“ rozumí zpřístupnění počítačového programu nebo jeho rozmnoženiny k užití na omezenou dobu a za výdělečným účelem; že tento výraz nezahrnuje veřejné půjčování, na které se tudíž tato směrnice nevztahuje;

vzhledem k tomu, že výlučné právo autora zamezit neoprávněnému rozmnožování jeho díla musí vzhledem k počítačovým programům podléhat omezené výjimce umožňující pořízení rozmnoženiny technicky nezbytné pro využití programu oprávněným nabyvatelem;

vzhledem k tomu, že to znamená, že úkony spočívající v nahrávání a provozování nezbytném k využití oprávněně nabyté rozmnoženiny programu a ani opravování chyb v rozmnoženině nesmí být smluvně zakázáno; že pokud smlouva neobsahuje zvláštní omezení, především pro případ prodeje rozmnoženin programů, může oprávněný nabyvatel provádět jakýkoliv jiný úkon nezbytný k využívání rozmnoženiny programu v souladu s předpokládaným účelem programu;

vzhledem k tomu, že oprávněnému uživateli počítačového programu nesmí být bráněno v tom, aby prováděl úkony nezbytné ke zkoumání, studiu nebo zkoušení funkčnosti tohoto programu za podmínky, že těmito úkony nejsou porušena autorská práva k programu;

vzhledem k tomu, že neoprávněné rozmnožování, překlad, zpracování nebo změna formy kódu, ve které byla rozmnoženina počítačového programu poskytnuta, je porušením výlučných práv autora;

vzhledem k tomu, že však za určitých okolností může rozmnožení kódu počítačového programu anebo překlad formy kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b) být nezbytné pro získání informací nutných pro interoperabilitu nezávisle vytvořeného programu s jinými programy;

vzhledem k tomu, že je tedy nutno mít na zřeteli, že pouze za těchto přesně vymezených okolností jsou úkony spočívající v rozmnožení a překladu, provedené oprávněným uživatelem rozmnoženiny programu nebo jeho jménem, v souladu s právem a s dobrými mravy a nevyžadují tedy svolení nositele autorských práv;

vzhledem k tomu, že jedním z cílů této výjimky je umožnit propojení všech prvků počítačového systému včetně prvků pocházejících od různých výrobců, tak, aby tyto prvky mohly společně fungovat;

vzhledem k tomu, že taková výjimka z výlučných práv autora nesmí být používána způsobem, který by přivodil újmu právem chráněným zájmům nositele práva nebo by byl v rozporu s využíváním programu obvyklým způsobem;

vzhledem k tomu, že za účelem zachování souladu s ustanoveními Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl musí ochrana trvat po dobu života autora a 50 let od 1. ledna roku následujícího po roce jeho úmrtí nebo v případě děl anonymních nebo pseudonymních padesát let od 1. ledna roku následujícího po roce, ve kterém bylo dílo poprvé vydáno;

vzhledem k tomu, že ochrana počítačových programů podle právních předpisů o autorských právech nesmí být na překážku tomu, aby byly v případě nutnosti uplatňovány jiné formy ochrany; že jakákoliv jiná smluvní ustanovení, která jsou v rozporu s článkem 6 anebo s výjimkami uvedenými v čl. 5 odst. 2 a 3 musí být tedy považována od počátku za neplatná;

vzhledem k tomu, že ustanoveními této směrnice není dotčeno uplatňování soutěžních předpisů podle článků 85 a 86 Smlouvy, pokud dodavatel mající dominantní postavení odmítne zpřístupnit informace nezbytné k dosažení interoperability ve smyslu této směrnice;

vzhledem k tomu, že ustanovení této směrnice by se neměla vztahovat na zvláštní právní předpisy Společenství, které již byly přijaty pokud jde o zveřejňování rozhraní v oblasti telekomunikací, a ani na rozhodnutí Rady týkající se normalizace v oblasti informačních technologií a telekomunikací;

vzhledem k tomu, že touto směrnicí nejsou dotčeny odchylky stanovené vnitrostátními právními předpisy, které provádějí Bernskou úmluvu v bodech, které nejsou předmětem této směrnice,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět ochrany

1. V souladu s ustanoveními této směrnice chrání členské státy počítačové programy autorskými právy stejně jako literární díla ve smyslu Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl. Pro účely této směrnice se „počítačovým programem“ rozumí i připravený koncepční materiál.

2. Ochrana podle této směrnice se vztahuje na vyjádření počítačového programu v jakékoliv formě. Myšlenky a zásady, na kterých je založen kterýkoliv z prvků počítačového programu včetně myšlenek a zásad, na kterých je založeno jeho rozhraní, nejsou chráněny autorským právem podle této směrnice.

3. Počítačový program je chráněn, pokud je původní, v tom smyslu, že je vlastním duševním výtvozem autora. Pro stanovení způsobilosti k ochraně není uplatňováno žádné jiné kritérium.

Článek 2

Autorství počítačového programu

1. Autorem počítačového programu je fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, které daný program vytvořily, nebo, pokud to právní předpisy příslušného členského státu připouští, právnická osoba označovaná těmito právními předpisy za nositele tohoto práva. Pokud právní předpisy členského státu uznávají kolektivní díla, považuje se za autora díla osoba, která se podle právních předpisů příslušného členského státu považuje za toho, kdo takové dílo vytvořil.

2. Pokud je počítačový program vytvořen několika fyzickými osobami společně, jsou nositeli výlučných práv tyto osoby společně.

3. Pokud je počítačový program vytvořen zaměstnancem v rámci výkonu jeho povinností nebo podle pokynů jeho zaměstnavatele, je zaměstnavatel výlučně oprávněn vykonávat veškerá majetková práva k takto vytvořenému počítačovému programu, pokud není smlouvou stanoveno jinak.

Článek 3

Subjekty ochrany

Ochrana je přiznána jakékoliv fyzické nebo právnické osobě, která je oprávněná podle ustanovení vnitrostátních právních předpisů o autorském právu k literárním dílům.

Článek 4

Úkony podléhající omezení

S výhradou ustanovení článků 5 a 6, zahrnují výlučná práva nositele práv ve smyslu článku 2 právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k:

- a) stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě. Pokud je takové rozmnožování nezbytné pro zavedení, zobrazení, provoz, přenos nebo ukládání počítačového programu do paměti, vyžadují tyto rozmnožovací úkony svolení nositele práva;
- b) překladům, zpracování, úpravám a k jakékoliv jiné změně počítačového programu a k rozmnožování programu z těchto úkonů vyplývajícím, aniž jsou dotčena práva osoby provádějící změnu programu;
- c) jakékoliv formě veřejného šíření, včetně pronájmu, jehož předmětem je původní počítačový program nebo jeho rozmnoženiny. První prodej rozmnoženiny počítačového programu ve Společenství provedený nositelem práv nebo s jeho svolením je vyčerpáním práva na šíření této rozmnoženiny v rámci Společenství s výjimkou práva na kontrolu dalšího pronájmu počítačového programu nebo jeho rozmnožení.

Článek 5

Výjimky z úkonů podléhajících omezení

1. Pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele práv úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b), pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

2. Oprávněnému uživateli počítačového programu nemůže být smluvně bráněno, aby z něho pořizoval záložní rozmnoženinu, pokud je nezbytná pro užívání programu.

3. Osoba oprávněná užívat rozmnoženinu počítačového programu může při zavádění, zobrazování, provozu, přenosu nebo ukládání do paměti počítačového programu, k němuž je oprávněna, bez svolení nositele práv tento program zkoumat, studovat nebo zkoušet jeho funkčnost za účelem zjištění myšlenek a zásad, které jsou základem kteréhokoliv z prvků programu.

Článek 6

Rozklad

1. Svolení nositele práv není požadováno, pokud je rozmnožování kódu nebo překlad formy tohoto kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b) nezbytný pro získání informací o interoperabilitě nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými programy za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

- a) uvedené úkony jsou prováděny nabyvatelem licence nebo oprávněným uživatelem rozmnoženiny počítačového programu anebo jejich jménem, a to osobou k tomuto pověřenou;
- b) informace nezbytné k dosažení interoperability nebyly dříve pro osoby uvedené v písm. a) snadno a rychle přístupné a
- c) uvedené úkony jsou omezeny na části původního programu nezbytné pro dosažení interoperability.

2. Ustanovení odstavce 1 nezakládají oprávnění k tomu, aby informace získané v rámci uplatňování tohoto odstavce:

- a) byly používány k jiným účelům, než k dosažení interoperability počítačového programu vytvořeného nezávislým způsobem;
- b) byly předávány třetím osobám s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k dosažení interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu, nebo
- c) byly používány pro vývoj, výrobu nebo odbyt počítačového programu, jehož vyjádření je ve své podstatě podobné, nebo k jakémukoliv úkonu porušujícímu autorská práva.

3. V souladu s ustanoveními Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl nesmí být tento článek vykládán způsobem, který by umožnil, že by jeho provádění způsobilo neodůvodněnou újmu na oprávněných zájmech nositele práva nebo jím bylo dotčeno běžné využívání počítačového programu.

Článek 7

Zvláštní ochranná opatření

1. Členské státy přijmou v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy a aniž tím jsou dotčena ustanovení článků 4, 5 a 6 přiměřená opatření týkající se osob, které se dopustí některého z činů uvedených v písm. a), b) a c) uvedených níže:

- a) uvádění do oběhu rozmnoženiny počítačového programu s vědomím nebo s důvodným podezřením, že se jedná o nepovolenou rozmnoženinu;
- b) držení rozmnoženiny počítačového programu pro obchodní účely s vědomím nebo s důvodným podezřením, že se jedná o nepovolenou rozmnoženinu;
- c) uvádění do oběhu nebo držení jakýchkoliv prostředků pro obchodní účely, jejichž jediným účelem je usnadňovat neoprávněné odstraňování nebo vyřazování z provozu jakéhokoliv technického zařízení, které mohlo být vytvořeno za účelem ochrany počítačového programu.

2. Jakákoliv nepovolená rozmnoženina počítačového programu může být podle právních předpisů příslušného členského státu zabavena.

3. Členské státy mohou stanovit, že mohou být zabaveny prostředky uvedené v odst. 1 písm. c).

Článek 8

Trvání ochrany

1. Ochrana je zaručena po dobu autorova života a padesát let po jeho smrti nebo po smrti posledního z autorů; pokud je počítačový program anonymním dílem anebo pseudonymním dílem anebo pokud je podle vnitrostátních právních předpisů v souladu s čl. 2 odst. 1 za autora považována právnická osoba, trvá doba ochrany padesát let ode dne, kdy byl počítačový program poprvé oprávněně zveřejněn. Doba trvání ochrany se počítá od 1. ledna roku následujícího po uvedených událostech.

2. Členské státy, které již používají dobu ochrany delší než je doba uvedená v odstavci 1, mohou zachovat svoji současnou dobu trvání ochrany až do doby, kdy bude doba trvání ochrany chráněných děl zharmonizována s právem Společenství obecnějším způsobem.

Článek 9

Další uplatňování jiných právních předpisů

1. Ustanoveními této směrnice nejsou dotčeny jiné právní předpisy vztahující se zejména na patenty, ochranné známky, nekalou soutěž, obchodní tajemství, ochranu polovodičových výrobků nebo smluvní právo. Veškerá smluvní ustanovení, která jsou v rozporu s článkem 6 nebo s výjimkami uvedenými v čl. 5 odst. 2 a 3, jsou od počátku neplatná.

2. Ustanovení této směrnice se vztahují rovněž na počítačové programy vytvořené před 1. lednem 1993, aniž jsou dotčeny úkony, ke kterým došlo před tímto dnem, a práva nabytá před tímto dnem.

*Článek 10***Závěrečná ustanovení**

1. Členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. ledna 1993. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Přijímají-li členské státy tato opatření, musí v nich být učiněn odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 11

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 14. května 1991.

*Za Radu
předseda
J. F. POOS*